

S Z E M L E

Ferdinandy György

A SZEITZ-VILLA NEM ELADÓ

Ott állt ma is a helyén. Két óriási hársfa lombja takarja, de jól látszik így is a balkon üvegfala, a jégverem a konyha ablaka alatt. Előtte a dísznövényeket már fojtogatja a gaz. A tiszafa körül, vad csomókban, lila orgona.

Az ösvény most is keresztülvág az udvaron. A *szolgálatom* hosszabb életű, mint az ingatlanok. Néha még most is áthajt rajta egy limuzin. Áthajt, és megáll.

– Kié a ház? – kérdezik. Vagy: eladó ez a rom?

A szomszédok kijönnek, várnak. Mert a bokrok mögött apró, barátságos házak sorakoznak. Konyhakertek, muskátlis ablakok.

– Nem eladó! – kiabálják az öregek. Visszajönnek a tulajdonosok!

Ők még emlékeznek rá, hogy mi van túl a falakon. Égigérő mennyezet, magyarázzák. Az ajtók duplaszárnyúak. A konyha a legkülönösebb az egészben: egyetlen óriási szála, a tűzhely pedig nyitott. Szeitz úr furcsa ember.

– De jólelkű teremtés! – teszik hozzá az asszonyok.

A háború végén kijött a hegyre a fiával. Körüljárták a telket, eltakarították a romokat. Ricsi már akkora volt, mint az apja. Ő adogatta fel az építésznek az anyagot.

Mert hát igen, nekiláttak. Egyiket a másik után, helyrepopofozták a házakat. A tetővel kezdték, a tetőszerkezet volt a legfontosabb. Mire kivirágoztak az orgonák, a belövéseknek nyomuk se maradt.

Egyszer feljött a két asszony is utánuk. A Szeitz úr felesége, és a nagylány, a Baba. Körbejárták ők is, megölelték, megcsókolták az asszonyokat. Azután elmúlt ez a nyár, és Szeitzék nem jöttek vissza. Akkoriban volt, hogy elvették a házakat.

Az övékét is lelakatolta valami hatósági közeg. De a Szeitz-villa lakatlan maradt. Állt tovább magában, *mint egy oltár*. Némán, komolyan.

A két hársfa már teljesen eltakarja az égigérő, fekete ablakokat. Tavasszal felkapja, szétviszi a szél a hársfaillatot. A gyerekek létrát hoznak, leszedik a virágot. Bronzvörös tea lesz belőle, kiterítik, megszáritják a napon.

*

Az asszonyt még látták, amikor hazaengedték a hadifoglyokat. Állt és nézte a házat.

Visszajövünk, drágáim! – ígérte.

A kontya kibomlott, ott, a lelakatolt kapuban. Sláfrokban, meséltek róla. Később kijöttek érte a mentők. Lefejtették az ujjait a rácsról. Aki látta, lesütötte a szemét és hallgatott.

Azokban az időkben megindult a föld. Aki tehetett, összecsomagolt. Az apró konyhakertekben nem maradt csak az, aki mozdulni se tudott.

A Szeitz-villa ablaka betört, a bozót már teljesen elfedi a bejáratot. A *szolgalmi úton* nem jár, csak a postás. Nyomja a pedált, füttyörszék. Keresztülkarikázik az udvaron.

Időről-időre a szomszédok kapnak egy nagy barna csomagot. Tengerentúlról küldi valami ismeretlen. Név nincsen a csomagon.

Elmúlt már egy emberöltő is a háború óta. A szomszédok – egyik a másik után – eladogatják a házaikat. Életjáradékért, úgy, hogy az ember nem is veszi észre: amíg él, benne marad. A Szeitz-villa teteje beomlott. Száraz ág szakadt rá, és a tartógerenda megrogyant a súlya alatt.

– Meg kellene javítani! – mondogatják. De senki se meri leverni az ajtóról a lakatot.

És akkor, váratlanul és hihetetlenül, megnyílnak a határok. A hegyen is megmozdul a föld, az ingatlanirodák házhelyet keresnek, gépkocsik hajtanak keresztül az udvaron.

– Kié a villa? – kérdezik. Vagy: eladó ez a rom?

– Nem eladó! – kiabálják az öregek. Visszajönnek a tulajdonosok!

Hát az, hogy visszajönnek, nem olyan bizonyos. Az építész fél tüdővel engedték szabadon. Valaki azt hallotta róla, hogy fekvő beteg. Különbön feljött volna a hegyre! Nem hagyta volna összerogyni a romokat.

*

Hajnalban pedig ismét nagy, fekete limuzinok fékeznek az udvaron. Vidám társaságok állják körül őket, a sofőrök a házra irányítják a reflektorokat. Hát ez az? – kérdezik, és nagyokat nevetnek.

Azután elprüszkölnék a sötétben, és Ricsi egyedül marad. Körüljárja a romokat. A kertibútort keresi, a placcot, ahol a szalonnát sütötték. De a placcot behálózta a növényzet, a tűzhelyet felverte a gyom. Hátul volt a gyümölcsös. Szeitz úr barackosa. A nyulak és a mókusok.

Onnan fentről, a balkon üveglakából a völgyre nyílt a kilátás. A városra, ahonnan délben a harangszó és hajnalban a pára. Meg egész nap az énekes madarak.

Ez itt Szeitzné. Áll a konyha előtt, fekete kendővel a vállán. Télen itt etették a madarakat. Rigói voltak, fekete rigók. Egyik-másik talán még ma is itt van. Jó lenne tudni, melyik az.

Az anyja sírását hallja, pedig csak a szél, ott a kapuban. Visszajövünk, drágám! – ígéri. Vagy csak a férje után integet? Feller úr tanulókosija megáll a kertkapuban. Az építész beül, az oktató az indexet magyarázza. A duda fekete gumilabda, ki kell nyúlni utána az ablakon.

Sosem tanult meg vezetni az öreg! – Ricsi mosolyog. Gyalog megy tovább, arra, amerre az ösvény. Kinyitja az ól ajtaját, de csak egy vén, szakállas kecskét enged szabadon.

Nemsokára felkel a nap. Megmozdul a pára, a kéményből cérnavékony füstszál. A völgyben kiált a kakas.

Elment, nem jön vissza ő sem soha többé. Valaki – mondják – megvette a házat. Kifizette, de nem verte le az ajtóról a lakatot.

Mindezt Szeitz kisasszony mesélte el az unokahúgomnak, aki beteglátogató. A Babi néni. Tőle tudom, hogy Ricsi visszament a tengerentúlra. Nem tudta tovább nézni, megváltoztatni pedig nem akarta a romokat.

A ház ott áll a helyén. Két hársfa lombja takarja, előtte a tiszafát már megfojtotta a gaz. Néha még most is megáll egy limuzin az udvaron:

– Kién? – kérdezik. Vagy: eladó ez a rom?

– Nem eladó! – feleli a visszhang. A tulajdonosok...

Azután újra csend. A Szeitz-villa magára marad.

(Új Dunatáj, 2005/2.)